Phoenix (Datlovník)

čeleď: Arecaceae

Roste v tropické a subtropické Asii a Africe v podobě 1kmenné nebo i trsnaté palmy. Kmeny bývají tlusté, protáhlé, na povrchu se zbytky bází po odpadlých listech. Listy vyrůstají na vrcholu, jsou zpeřené a vlastní lístky úzce kopinaté. Květenství je vzpřímené nebo obloukovité, stopky zploštělé, toulce protáhlé, kožovité, vlastní květy jsou malé, 2domé, béžovožluté až světleoranžové, samčí podlouhlé až vejčité, kalich pohárkovitý, 3zubý, mají 3 korunní podlouhlé až vejčité lístky a 6 tyčinek. Plody jsou žluto, oranžové, zelené, hnědé nebo až modročerné, podlouhlé a obsahují 1 podlouhlé až čárkovité semeno. Nejznámějším druhem je P. canariensis a P. dactylifera.

Phoenix acaulis
synonyma: P. acaulis var. melanocarpa

Kmen je vejčitý a široký až 30cm. Listy jsou zpeřené, dlouhé do 90cm, vlastní lístky jsou chudé, seskupené ve skupinkách po 2 - 4ks, mají délku do 45cm a šířku 1cm. Plody jsou vejčité, červené až modročerné, dlouhé do 2cm, široké 1cm a jsou jedlé.

Phoenix andamanensis

Phoenix atlantica
synonyma: P. atlantidis

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kapverdských ostrovů.

Phoenix bohemica (Datlovník český)

Vyhynulý druh.

Phoenix caespitosa
synonyma: P. arabica

Phoenix canariensis (Datlovník kanárský)
synonyma: P. canariensis var. porphyrococca, P. cycadifolia, P. dactylifera var. jubae, P. erecta, P. jubae, P. macrocarpa, P. tenuis, P. vigieri

oblasti: Florida, Kalifornie, Makaronésie, Střední středozemí

Pochází z údolí Kanárských ostrovů. Patří mezi stálezelené a dvoudomé rostliny. Dorůstá šířky až 10m a výšky 6 - 10 (i 20)m na nevětveném válcovitém kmeni o šířce až 0,8 (i 1)m nesoucím stopy po opadaných listech. Listy tvoří až 100četný chochol, jsou obloukovité, tmavězelené, dlouhé až 6m, složené z až 200 párů úzce kopinatých zašpičatělých lístků délky až 50cm. Květenstvím je bohatá převislá lata s hrozny květů, vlastní květy jsou žlutobéžové, dvoudomé, velikosti 1 - 2cm,

samčí béžovobílé a samičí žlutooranžové. Plody jsou eliptické, žlutočervené až tmavěhnědé, dlouhé 1,5 - 2,3cm, díky absenci dužiny nejsou poživatelné a obsahují semeno délky 0,8 - 1,2cm s nápadnou rýhou.

Při dostatku světla se mu daří i když je celoročně umístěný v bytě. Rychle se rozrůstá a tomu je nutné přizpůsobit i jeho umístění. Snáší i nižší teploty kolem 5°C. Lze jej tedy přezimovat v chladné místnosti s dostatkem světla. Prospěje mu také dostatek čerstvého vzduchu. V létě potřebuje bohatou zálivku, můžete i rosit. Na rozdíl od jiných palem snáší dobře přímé slunce, ale ideální teplota je 20°C. Krátkodobě snese v dospělosti až -10°C.

Množí se semeny, které sázíme vodorovně. Ideální je semena na 24hod nejdříve namočit ve vlažné vodě.

Phoenix dactylifera (Datlovník pravý)

synonyma: Palma dactylifera, Palma major, P. atlantica var. maroccana, P. chevalieri, P. dactylifera var. adunca, P. dactylifera var. costata, P. dactylifera var. cylindrocarpa, P. dactylifera var. gonocarpa, P. dactylifera var. oocarpa, P. dactylifera var. oxysperma, P. dactylifera var. sphaerocarpa, P. dactylifera var. sphaerosperma, P. dactylifera var. sylvestris, P. excelsior, P. iberica

oblasti: Andalusie, Arabský poloostrov, Arizona, Egypt, Havajské ostrovy, Írán, Kalifornie, Katalánsko, Madagaskar, Makaronésie, Maryland, Massachusetts, S Afrika, Sinajský poloostrov, Střední Asie, Střední středozemí

Roste v severní Africe a dále v subtropech Asie solitérně anebo jako skupina se společnými kořeny v podobě dvoudomé rostliny. Dožívají se 100 (i 200)let. Dorůstá výšky 10 - 25 (i 30)m na nevětveném kmenu a průměrem 0,7 - 1m s jizvami po odpadlých listech. Korunu tvoří (20 -) 30 - 80 (i 120) lichozpeřených obloukovitých listů délky 3 - 4 (i 5)m, tvořené 100 - 250ti úzce kopinatými špičatými lístky délky 20 - 60cm a ostnitým řapíkem. Samičí nažloutlé květy jsou uspořádány v až 70cm dlouhých latech v počtu až 10 000ks, samčí květenství naopak nepřesahuje délku 25cm a počet 4 - 6tis. Plodem je peckovice délky 4 - 7cm, šířky 2 - 3cm, její barva může být žlutooranžová, červenohnědá nebo hnědočerná, dlouhá 2,5 - 7,5cm, široká do 2,5cm, slupka je pouze tenká, pod ní je sladká měkká dužina a obsahuje 1 semeno délky 2 - 3cm s 1 rýhou dlouhou přes celou délku. Plodí ve věku 4 - 6 let.

Potřebuje slunce, horko a propustnou písčitou půdu s mírně kyselým až mírně zásaditým pH. Dokáže růst i v zasolených a dokonce i krátce zatopených půdách.

Množí se odnožemi nebo semeny, které sázíme vodorovně. Ideální je semena na 24hod nejdříve namočit ve vlažné vodě.

Phoenix loureirii

oblasti: Ásám, Vietnam

Roste v Indii a Vietnamu. Dorůstá výšky 2 - 5m. Vytváří 1kmen s mírně cibulovitě ztloustlou bází anebo také keřovitou formu. Listy jsou zpeřené, tvoří je 2 řady úzce kopinatých, zpravidla srpovitých, měkkých tmavězelených špičatých lístků. Plody jsou červené, dlouhé 1 - 2cm a široké 1cm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. humilis

Phoenix loureiroi
synonyma: P. hanceana, P. hanceana var. formosana, P. hanceana var. philippinensis, P. humilis, P. humilis var. hanceana, P. humilis var. loureiroi, P. pusilla, P. pygmaea

Phoenix paludosa
synonyma: P. andamanensis, P. siamensis

oblasti: Bengálsko, Malajsie, Malajský poloostrov, Střední Asie, Sumatra

Pochází z Indie až Malajsie od Bengálského zálivu přes Andamany a Nikobary po sever Sumatry. Roste v pobřežních bažinách, přičemž zasahuje až do okrajů mangrovových porostů a delt řek. Kmeny dorůstají výšky 2 (i 9)m, mohutně se od báze větví, takže často vytváří husté, obtížně proniknutelné trnité houštiny. Listy jsou zpeřené, párovité, na spodní straně sivozelené a bíle voskovité a vyrůstají ve svazečcích po 2ks. Plody jsou oranžové, později červené a černé, dlouhé 1cm a široké 0,5 - 1cm.

Vyhovuje mu vlhko.

Phoenix pusilla
synonyma: P. farinifera, P. zeylanica, Zelonops pusilla

oblasti: J Indie, Srí Lanka, Střední Asie

Pochází z Indie a Srí Lanky. Dorůstá výšky až 3m. Kmen je pokrytý odumřelými bázemi listů. Listy jsou dlouhé do 2m, vlastní lístky jsou tuhé a rozložené do více rovin. Plody jsou růžovofialovočerné a dlouhé do 1,2cm.

Phoenix reclinata
synonyma: Fulchironia senegalensis, P. abyssinica, P. baoulensis, P. comorensis, P. djalonensis, P. dybowskii, P. equinoxialis, P. leonensis, P. reclinata var. comorensis, P. reclinata var. madagascariensis, P. reclinata var. somalensis, P. spinosa

oblasti: Etiopie, Florida, J Afrika, S Madagaskar, Senegal

Roste v tropické a jižní Africe v trsech. Dorůstá výšky 8m. Kmen je slabý a hnědý. Listy jsou převislé, dlouhé do 3 - 4m, zpeřené, tvořené lístky ve 2 řadách v až 120ti párech, vlastní lístky jsou kopinaté, ostře špičaté, tuhé, dlouhé 30cm a v mládí na spodní straně bíle ochlupené. Samčí květenství je velké, květy mají pohárkovitý kalich, 3 korunní lístky, 6 tyčinek a samičí květy vytváří pouze krátkou hlávkou. Plody jsou žluté až hnědé či černé, jedlé, dlouhé 1 - 1,7cm a široké 0,8 - 1,3cm.

Phoenix roebelenii (Datlovník Roebelův)

oblasti: Indie, Laos, Vietnam

Pochází z Indie, Laosu a Vietnamu, ale je již hodně vzácný. Patrně patří k druhům, které mají více jedinců v kultuře než v přírodě. Tento druh má nárok být řazen mezi nejatraktivnější pokojové palmy.

Vytváří trs nebo samostatný kmen. Dorůstá výšky pouze 2 (i 2,5)m. Listy jsou zpeřené tvořené až 50ti páry lístků, ozdobné, skládané ve tvaru V, na konci zašpičatělé a dosahují délky 0,6 - 1,2 (i 2)m, vlastní lístky jsou řídce zpeřené, úzké, vytvářejí 1 rovinu, jsou jemné svěšené a lesklé. Kvete drobnými žlutými květy. Plody jsou eliptické, tmavé, dlouhé 1cm, široké 5mm a jedlé, ale vrstva dobrého oplodí je velmi tenká.

Růst je pomalý. Je značně vlhkomilný, může růst dokonce i dočasně zaplaven vysokými průtoky na okrajích řek. V kultuře však snese i mnohem sušší podmínky. Vyhovuje mu polostín a dobře propustná půda bohatá na živiny s bohatou zálivkou. Přezimuje při teplotách 14 - 22°C.

Množí se semeny, které se nejprve máčejí několik dnů v teplé vodě.

Phoenix rupicola

Odolává teplotě až -3°C.

Phoenix sylvestris

synonyma: Elate sylvestris, Elate versicolor

oblasti: Ásám, Himálaj, Sikkim

Roste v Himálaji v Indii. Kmen je vzpřímený, vysoký až 15m a široký 50cm. Listy jsou zpeřené, šedozelené, dlouhé 3 - 4,5m, tvoří je 2 nebo 4 řady lístků v méně patrných svazečcích, vlastní lístky jsou dlouhé 15 - 45cm, široké do 2,5cm a mají trnité řapíky. Plody jsou červenožluté, žlutooranžové až růžovofialovočervené, eliptické a dlouhé 3cm.

Phoenix theophrasti (Datlovník Theofrastův)

oblasti: Kréta, Malá Asie (Anatolie), Řecko

Roste na Krétě v trsech. Dorůstá výšky do 10 (i 15)m. Listy jsou zpeřené, modrozelené, dlouhé 3 - 5m, v mládí vzpřímené a později až převislé. Květenstvím je samostatná samčí a samičí lata. Plodenství jsou vzpřímená, vlastní plody žlutohnědé, suché, vláknité a dlouhé 1,6cm.

Vyhovují mu okraje vodních toků.

Další informace:
http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=819
http://ovoce.smejkalovi.cz/datle.html
http://severo.moravskestavby.cz/rostliny/datlovnik-kanarsky-phoenix-canariensis/
http://www.chovatelka.cz/chovatelka/clanek/294--phoenix-canariensis---datlovnik-kanarsky.html

https://www.rostliny.net/